

Tjänsteställe, handläggare

FoU Välfärd

Marie Gustafsson

Marie Cesares Olsson

Datum

2009-11-20

Beteckning

Dnr: 08-281

Sida

1 (6)

Till

Länsstyrelsen i Örebro län

Hans Askerlund

701 86 Örebro

Slutrapport avseende beviljade statsbidrag för ”Utvecklingsmedel för tidiga insatser” Länsstyrelsens Dnr 704-11274-2008

Beslut

Länsstyrelsen beviljade 2008-06-16 regionförbundet 350 000 kronor i enlighet med ansökan om statsbidrag för ”Utbildning och nätverk för barngruppsledare – barn till föräldrar med missbruksproblem eller psykisk ohälsa” Även kallat projekt Barn med ”krångel” i familjen.

Genomförda aktiviteter

I ansökan om utvecklingsmedel beskrevs behov, dels från utvärdering av ett delprojekt i Miltonprojektet samt länets socialförvaltningar, av att vissa kommuner och landstingsenheter saknar kompetens för att driva barngrupper samt gemensamma forum för berörda aktörer i länet.

Projektets två huvudmål:

1. Tillgång till kompetens för att driva barngrupper för barn till föräldrar med missbruk, barn till föräldrar med psykisk ohälsa eller alla de barn som far illa i hemmet.
2. Skapa forum för barngruppsledare i regionen med syfte att erbjuda erfarenhetsutbyte, stöd och kompetensutveckling för regionens barngruppsledare. Nätverket ska också kunna stödja planering, samverkan och strukturer i de enskilda kommunerna för fortsatt utveckling inom området.

Följande har genomförts:

Våren 2008

- Arbetsgrupp bildades redan innan medel beviljats. Gruppen har fortsatt att träffas löpande under benämningen referensgrupp.
- Arbetsgruppen med Marie Gustafsson från Regionförbundet som samordnare ansöker om utvecklingsmedel ”tidiga insatser år 2008”
- Medel beviljas

Oktober 2008

- Projektledare anställs på 20 % av heltid.
- Kartläggning av barngrupper i länet i samverkan med Statens folkhälsoinstitut (Fhi). I anslutning till projektstarten gjorde Fhi en djupdykning i Örebro län inför att myndighetens släppte sin rapport ”Barn i familjer med alkohol- och narkotikaproblem; Statens Folkhälsoinstitut, Östersund R2008:28. Djupdykningen innefattade intervjuer angående interventioner för barn till missbrukare. Kartläggningen visade vid projektstart att tre av länet 12 kommuner och en landstingenheter hade ett kontinuerligt arbete inom området barngrupper för barn med missbrukande föräldrar och/eller psykiskt sjuka föräldrar.
- Litteraturgenomgång kring området riktad barngruppsverksamhet – Är barngrupper det bästa sättet att jobba? Genomgång av litteratur visar att området inte är väl beforskat men att de få svenska utvärderingar som finns visar att barn och ungdomar upplever tillit till gruppverksamhet, ger dem förståelse och verktyg för att hantera sin situation. Från gruppledarens synvinkel ser man i majoritet framgångsfaktorer för barnets välbefinnande av att medverka i den här typen av stödverksamhet. I de få fall utvärderaren försökt få med ett föräldraperspektiv belyses även här att barnen/ungdomarna får med sig redskap för att hantera sin situation efter genomförd gruppaktivitet.

November 08 - januari 09

- Upptaktsträff - Länet alla berörda aktörer bjöds in för att diskutera behov inför ett utbildningsupplägg och även andra frågeställningar inom området såsom - vad krävs för att få till ett långsiktigt och kontinuerligt arbete?. Representation fanns från alla kommuner och landstingets psykiatrienhet. Dagen utmynnade i att skraddarsy utbildning utifrån aktörernas behov av grundutbildning och samtidigt tillgodose de individer som genomgått utbildning tidigare och var i behov av uppdatering inom området.

Vi upptaktsträffen presenterade nydisputerade Agneta Tinnfält sin avhandling ”Adolscents perspectives – on mental health, being at risk, and promoting initiatives” som bland annat handlar om att ungdomar som lever i dysfunktionella familjer vill att exempelvis vuxna i skolan ska fråga om deras livssituation och de vill ha stöttning av samhället.

- Utbildningsupphandling – Efter kontakt med 3 utbildningsenheter valdes Eleonorgruppen i Linköping då de har god erfarenhet i att driva kurser samtidigt driver kursledarna kontinuerligt barngruppsverksamhet och tar med sig sin vardagliga kompetens och erfarenheter in i utbildningen. Utbildningen genomfördes i länet för att minimera deltagarnas logi och resekostnader.

Februari 2009

Grundutbildning på internat 3 dagar (24 deltagare)

- Beroendeutveckling, attityder, symptom, tillfrisknande
- Familjemönster, Hur påverkas barn och vuxna av någon närståendes beroende? Vad händer med individerna i familjen?
- Att växa upp i en dysfunktionell familj
- Känslor och försvar
- Familjevåld
- Att starta en barngrupp, syfte, mål och metoder.
- Organisatoriska förutsättningar för barngruppsverksamhet
- Gruppövningar i anslutning till varje teoretiskt avsnitt för att levandegöra och ge idéer till deltagarnas framtida arbete med barn och tonårsgrupper.

Mars – augusti 2009

Uppföljning/uppfräschningsdagar (30 deltagare)

Dag 1 – mars

- Fördjupning av de teman som behandlats under grundutbildningen
- ”Marknadsföring” av barngruppsverksamhet

Dag 2 – april

- Arbete med föräldrar, motivation
- Barn/tonåringar och depression

Dag 3 – maj

- Gruppledarskap
- Krav på oss som professionella

Dag 4 – juni

- Hur behålla engagemang och ”gnistan” i arbetet med barn o tonåringar
- Utveckling av verksamheten

Deltagarna har utvärderat utbildningen via webben, se bilaga 1. Bifogar även vilka kommuner och landstingsenheter som deltog i utbildningen, se bilaga 2

- Utvärdering av gruppverksamhet

Under våren utbildningstillfällen har kunskap kring värdet av att utvärdera sitt barngruppsarbete funnits med löpande samtidigt har utvärderingsinstrument delgetts utifrån Regionförbundet Uppsala läns FoU-rapport 2009/1 ”Utvärdering av barngruppsverksamhet – ett metodutveckling”. Kontakter har även tagits med Örebro Universitet som idag har samverkan med Örebro kommun angående utvärderingsmetoder – Detta arbete är i en startfas.

□ Fortsatt kartläggning

Blev det någon skillnad före och efter denna utbildningssatsning? Svaret blev definitivt positivt. Från att i slutet av året 2008 har varit tre av länets 12 kommuner och en landstingsenhet som drev barngrupper så var det vid mättillfället i jun 2009, sju kommuner och tre landstingsenheter som drev barngrupper, se bilaga 2.

September 2009

□ Nätverksträff

Återigen bjöds länets alla aktörer in för en första nätverksträff. Fyra kommuner och tre landstingsenheter deltog. Dagens syfte var att lyfta fram fortsatt behov kring nätverksträffar och hur säkerställer vi ett kontinuerligt arbete?

Deltagarna var eniga om att fortsatt nätverksträffar är nödvändiga då man idag många gånger är ensam i sitt arbete och löpande påfyllning av kompetens krävs för att säkerställa ett professionellt arbete.

Oktober – december 2009

□ Spridning av projektet och framgångsfaktorer av ett kontinuerligt arbete av gruppverksamhet har skett till följande adekvata strategier och samordnare:

- Länets IFO-chefsträff
- Länsstyrelsens samordnare angående drogprevention samt kommunerna drogsamordnare
- Regionalt nätverk för hälsofrämjande skolutveckling
- Folkhälsstrategier
- Psykiatri

Måluppfyllelse

Syftet och målen med denna regionala utbildningssatsning och initiering av ett forum för ett långsiktigt kontinuerligt arbete gällande barngrupper som framgår av projektansökan är enligt min mening som projektledare uppnådd. De insatser som genomförts från projekttidens start har inte genererat några förändringar jämfört med projektplan/ansökan. Idag har Örebro läns alla 12 kommuners socialförvaltning och/eller skolförvaltning tillgång till kompetent personal för att driva barngrupper. Samtidigt har ytterligare två enheter inom landstinget deltagit.

Framtiden

Det aktiviteter som genomförts under senare delen av 2008 och 2009 gällande utveckling av arbetet med barn till missbrukande och/eller psykiskt sjuka föräldrar samt barn som på annat sätt far illa har väckt en del tankar kring utvecklingsmöjligheter från kursdeltagare, enhetschefer, referensgrupp och projektledning. Parallellt har det framkommit viktiga faktorer för ett kontinuerligt arbete.

Nedan presenteras ett antal rekommendationer, utan rangordning, som kan ses som en sammanfattande analys av viktiga framgångsfaktorer för ett fortsatt kontinuerligt och långsiktigt arbete i länet vad det gäller barngrupper:

Framgångsfaktorer

- Kompetens (finns nu i alla länets kommuner och psykiatri enheter i Örebro)
- Kontinuitet – bättre att genomföra en liten barngrupp varje år än ingen alls
- Löpande stöttning av kollegor och chef/er
- Barngruppstid, förberedelsestid samt tid för föräldrakontakter/träffar
- Spridning av arbetet både med material och fysiska träffar i skolan, vårdcentraler m.fl.
- Samverkan över kommun-, förvaltningsgräns och/eller huvudman
- Samordning/samordnare
- Tydlighet i verksamhetsplaner och organisation
- Vilja
- Politiska beslut

Under projekttiden har några frågeställningar (se nedan) varit återkommande från flertalet kommuner, landstingsenheter och referensgruppen. Dessa frågor kommer att vidareutvecklas i olika processer i de under projekttiden startade nätverk som Örebro kommuns Sputnikenhet fortsättningsvis kommer att bjuda in till. Teman för kommande nätverksträffar kommer att ha följande fokus:

- Hur ska vi i fortsättningen verka för att bibehålla ett kvalitativt arbete, ge inspiration och påfyllnad av kompetens?
- Fortsatt diskussion och utveckling av och samverkan kring ett gemensamt utvärderingsinstrument
- Diskutera ett mer utvecklat samarbete i regionen
 - Skulle det kunna bli ett utökat Sputnik (närkommunerna)?
 - Skulle det kunna bli grupper i respektive länsdel?
- Självkritiskt granska arbetet för ett långsiktigt hållbart bibehållande

Egna reflektioner

Konklusionen av deltagarnas utvärdering av utbildningsatsningen, referensgruppen, enhetschefer och andra inblandades åsikter visar att satsningen varit uppskattad till både innehåll och genomförande. Träffar och utbildningsdagar har präglats av god stämning och entusiasm.

Det har också varit tillfredsställande som projektledare att se de processer som skett både inom kommun, landstinget och också mellan kommun och landsting vad det gäller att utveckla och/eller komma igång med barngrupper under en

period då kommunernas besparing och landstingets organisationsförändring tagit en stor del av deltagarnas tid och energi. Utbildningssatsning har fyllt ett tydligt behov av att få kunskaper inom området och att få diskutera definitioner, roller och sammanhang.

Erfarenheter från detta projekt tillsammans med adekvat forskning visar att implementering av nya arbetssätt och metoder alltid tar lång tid även om det finns en bra organisering och ledning som stödjer arbetet. Därför bedömer jag att Örebro kommuns Sputnikenhet kommer att vara en mycket viktig faktor och pusselbit för att säkerställa ett kontinuerlig och professionellt arbete för att stödja våra barn och ungdomar som lever i dysfunktionella familjer.

Ekonomisk redovisning

För den ekonomiska redovisningen se Bilaga 3

Regionförbundet ansöker härmed om utbetalning av beviljade utvecklingsmedel.

Pengarna utbetalas till pg 433415-7. Var god uppge regionförbundets dnr:08-281

För Regionförbundet Örebro

Christer Lenke

Marie Gustafsson

Marie Cesares Olsson

Enhetschef

Utvecklingsledare

Projektledare

Bilagor:

1. Utvärdering av utbildningssatsning
2. Vilka kommuner och landstingenheter deltog i utbildningen samt kartläggning av före och eftermätning av det gäller aktivt arbete av barngrupper
3. Ekonomisk redovisning